



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 678/2016-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. novembra 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom Mgr. Tomášom Dohálom, Lúčna 491, Trenčianska Turná, a mal. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného [REDACTED], vo veci namietaného porušenia ich základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, na rovnosť účastníkov súdneho konania podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, na ochranu rodičovstva podľa čl. 41 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a na rodičovskú výchovu a starostlivosť o deti podľa čl. 41 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, porušenia základného práva zákazu akejkolvek diskriminácie podľa čl. 12 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky, práva na zohľadnenie záujmu dieťaťa pri činnosti súdu podľa čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, ako aj práva na ochranu a starostlivosť nevyhnutnú pre blaho dieťaťa podľa čl. 3 ods. 2 Dohovoru o právach dieťaťa a práva dieťaťa formulovať vlastné názory a byť vypočutý v súdnom konaní podľa čl. 12 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 4 CoP 74/2015 z 21. apríla 2016 a takto

### **r o z h o d o l :**

Sťažnosť [REDACTED] a mal. [REDACTED] [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

## **O d ô v o d n e n i e :**

### **I.**

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. júla 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ 1“) a mal. [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ 2“, spolu len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie svojich základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), na rovnosť účastníkov súdneho konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, na ochranu rodičovstva podľa čl. 41 ods. 1 ústavy a na rodičovskú výchovu a starostlivosť o deti podľa čl. 41 ods. 4 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), porušenie zákazu akejkoľvek diskriminácie podľa čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy, a práva na zohľadnenie záujmu dieťaťa pri činnosti súdu podľa čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, práva na ochranu a starostlivosť nevyhnutnú pre blaho dieťaťa podľa čl. 3 ods. 2 Dohovoru o právach dieťaťa a práva dieťaťa formulovať vlastné názory a byť vypočutý v súdnom konaní podľa čl. 12 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 4 CoP 74/2015 z 21. apríla 2016 (ďalej aj „namietané rozhodnutie“).

2. Sťažovatelia (podľa sťažovateľa 1) boli účastníkmi konania vo veci starostlivosti súdu o maloletého sťažovateľa 2, o úpravu práv a povinností rodičov k sťažovateľovi 2, ktoré bolo vedené na Okresnom súde Trenčín (ďalej len „okresný súd“). Rozsudkom sp. zn. 32 P 171/2009 zo 17. augusta 2015 okresný súd rozhodol tak, že vo výroku I sťažovateľa 2 zveril do osobnej starostlivosti matky, vo výroku II určil právo zastupovať a spravovať jeho majetok obom rodičom, vo výroku III sťažovateľovi 1 uložil povinnosť platiť na výživu sťažovateľovi 2 sumu 230 € mesačne, z čoho čiastku 60 € mesačne bude zasielať na osobitný účet sťažovateľa 2 na účely tvorby úspor, vo výroku IV určil dlh na výživnom pre sťažovateľa 2 z titulu bežného výživného v sume 10 085,80 € a sťažovateľovi 1 uložil povinnosť dlh splácať k rukám matky v mesačných splátkach po 100 € spolu s určeným výživným až do úplného vyrovnania dlhu pod následkom straty

výhody splátok. Vo výroku V určil dlh na výživnom z titulu tvorby úspor v sume 3 503,22 € a sťažovateľovi 1 uložil povinnosť dlh splácať na osobitný účet maloletého na účely tvorby úspor po 100 € spolu s určeným výživným na tvorbu úspor až do úplného vyrovnania dlhu pod následkom straty výhody splátok. Vo výroku VI uložil matke sťažovateľa 2 povinnosť, aby založila osobitný účet na meno sťažovateľa 2 s tým, že účet vinkuluje v prospech súhlasu okresného súdu s jeho nakladaním, vo výroku VII návrh sťažovateľa 1 na zverenie sťažovateľa 2 do jeho osobnej starostlivosti zamietol, vo výroku VIII upravil styk sťažovateľa 1 so sťažovateľom 2 (každý párny týždeň v piatok od 16.00 h do nedele do 16.00 h) a vo výroku IX uložil matke povinnosť umožniť styk sťažovateľa 1 so sťažovateľom 2 v určenom čase, sťažovateľa 2 na styk so sťažovateľom 1 riadne pripraviť a odovzdať ho v stanovenom čase v mieste bydliska matky, kde je sťažovateľ 1 povinný sťažovateľa 2 matke v stanovenom čase vrátiť. Vo výroku X žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania.

Namietaným rozhodnutím krajského súdu bol uvedený rozsudok okresného súdu potvrdený a odvolanie podané sťažovateľom 1 (aj za sťažovateľa 2) bolo odmietnuté.

3. Sťažovateľ 1, poukazujúc na jednotlivé články ústavy, dohovoru a Dohovoru o právach dieťaťa, namieta, že sťažovateľ 2 mal byť v konaní vypočutý a rozhodnutie, *„či má byť dieťa vypočuté osobne, alebo prostredníctvom zástupcu alebo príslušného orgánu, je na dieťati samom...“*, a v okolnostiach danej veci považuje *„nevykonanie dôkazu výsluchom maloletého dieťaťa ako účastníka konania prostredníctvom príslušného orgánu sociálnoprávnej ochrany detí za postup“*, ktorým bola sťažovateľovi 2 odňatá možnosť konať pred súdom.

4. Za rozhodujúci moment sťažovateľ 1 považuje nesprávny a nezákonný postup okresného súdu (predchádzal vydaným rozhodnutiam okresného súdu a krajského súdu v bode 2, pozn.), ktorým nariadil predbežné opatrenie sp. zn. 30 PP Om/2/2009 zo 14. októbra 2009 o ponechaní sťažovateľa 2 v starostlivosti matky. S týmto rozhodnutím okresného súdu sťažovateľ 1 nesúhlasí, pretože okresný súd sa opieral *„iba o sprostredkované a nekonkrétne informácie z písomného návrhu matky maloletého...“*

*a zo správy kolízneho opatrovníka, ktorý vo veci tohto predbežného opatrenia komunikoval výhradne iba s matkou maloletého...*

*... konajúce súdy v konaní pomáhali matke maloletého iba na základe toho, že... je rovnakého pohlavia, ako sú konajúce sudkyne. Týmto bolo spôsobené to, že v súdnom konaní 32P/171/2009 je... porušované právo otca maloletého na rovnaké zaobchádzanie a nediskrimináciu podľa čl. 12 ods.1,2 Ústavy SR a právo maloletého a jeho otca na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru...*

*... Dokazovaním bolo preukázané, že otec maloletého [REDAKOVANÉ] bol a je schopný sa o dieťa postarať rovnako ako matka, mal a má úprimný záujem o výchovu a zabezpečenie starostlivosti o dieťa, matke nikdy v styku s dieťaťom nebránil, jeho vzťah s maloletým bol dobrý. Pokiaľ sa otec prestal stykať s maloletým, tak len z toho dôvodu, že maloletý... v dôsledku nezmyselne upraveného styku, ktorý bol rozkúskovaný po niekoľkých dňoch, mal somatické problémy, bolelo ho bruško a hlavička, a to vždy keď mal ísť k matke a chcel ešte zostať s otcom. Otec maloletého sa preto rozhodol, že takéto stavy mu spôsobovať nebude a bojoval ďalej za striedavú starostlivosť resp. následne za zverenie dieťaťa do svojej výchovy, aby jeho styk s maloletým prebiehal v ucelených, neprerušovaných, dlhšie trvajúcich časových úsekoch.*

*V rozpore s najlepším záujmom dieťaťa napriek hore uvedenému Okresný súd a Krajský súd... jeho opakované návrhy na zrušenie predmetného predbežného opatrenia zamietal, odmietal zveriť maloletého do striedavej starostlivosti rodičov a maloletého v konečnom dôsledku zveril do osobnej starostlivosti matky...*

*Nariadenie striedavej osobnej starostlivosti s okamžitou platnosťou by bolo jediným riešením, kedy by naďalej nebol ohrozovaný a zámerne spomaľovaný proces rovnocennej výchovnej participácie oboch rodičov na duševnom a sociálnom vývine maloletého...*

*Sťažovateľovi bolo rozhodnutím Krajského súdu... v spojení s rozhodnutím Okresného súdu v Trenčíne porušené právo na napĺňanie rodičovskej starostlivosti, ktorá je upravená v Ústave SR pod čl. 41, ods. 4, čím bol fakticky upretý výkon rodičovských práv a povinností, ktoré okrem iného tvoria najmä sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývoj maloletého dieťaťa (§ 28 ZR), za podmienok, že obidvaja rodičia mali a majú pre výchovu dieťaťa vytvorené rovnaké podmienky, obidvaja mali o výchovu syna od jeho narodenia záujem. Takéto súdne rozhodnutie, ktorým všeobecné*

súdy nedôvodné odmietli upraviť styk otca s mal [REDACTED] a zveriť ho do striedavej osobnej starostlivosti, je navyše v rozpore so záujmom dieťaťa, ktorý je definovaný v čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa...

Krajský súd teda tým, že sťažovateľovi upravil styk s dieťaťom v trvaní 13 % jeho času a matke v trvaní 87 % rozhodol proti záujmu dieťaťa a zároveň pripustil nerovnaké zaobchádzanie s účastníkmi konania, ktoré je v rozpore s čl. 47 ods. 3 Ústavy..., pričom dôvod na takéto rozhodnutie nebol. Takto upravený styk jednoznačne zvýhodňuje matku a porušuje ústavné práva sťažovateľa. Je úlohou všeobecných súdov poskytnúť ochranu účastníkom konania v takom rozsahu, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov...

Súd mal povinnosť v rozhodnutí o zverení maloletého do starostlivosti matky detailne vysvetliť, ako má overené, že matka maloletého nikdy nebránila v styku maloletého... s jeho otcom, že... neprogramuje [REDACTED] proti jeho otcovi, že... uznáva rolu a dôležitosť otca v živote maloletého... že... je presvedčená o tom, že otec... je dobrým rodičom, že... neodmieta výchovné pôsobenie otca maloletého, že... nie je proti otcovi negatívne zameraná a že tento negatívny postoj k otcovi maloletého neprenáša na maloletého..., že... nepodáva na otca maloletého falošné obvinenia z páchania násilia, aby tak v konaní získala výhodu. Povinnosťou súdu je odpovedať na rovnaké otázky aj vo smerom k otcovi maloletého a smerom k možnosti zverenia maloletého... do striedavej osobnej starostlivosti, pretože otec maloletého súhlasil so striedavou osobnou starostlivosťou...

Až po takto vypracovaných detailných odpovediach na podstatné otázky, ktoré sa týkajú prejednávanej veci, kde sa účastníci konania dozvedia z rozsudku, ktoré dôkazy a zistenia nakoniec prevážili pri rozhodnutí súdu, tak až takto vypracovaný rozsudok by bolo možné označiť za preskúmateľný rozsudok, ktorého odôvodnenie nie je zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti.

Postup Krajského súdu..., keď vypočuje maloletého... až na záver sedem rokov trvajúceho súdneho konania, potom ako bol otec maloletého proti svojej vôli, len na základe rozhodnutia a želania matky..., rozhodnutím súdu bezdôvodne oddelený od svojho syna (v tom čase 2,5 ročného), pričom dieťa po dobu 7 rokov pod výchovným pôsobením matky mení svoje názory a postupne sa stotožňuje s názormi matky a už osvojené názory svojej

*matky reprodukuje nie je možné chápať ako realizáciu článku 12 Dohovoru o právach dieťaťa...“.*

5. Sťažovatelia na základe uvedeného v petite navrhujú, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

*„... Základné právo sťažovateľa 1. a sťažovateľa 2. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy... na rovnosť účastníkov súdneho konania podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru... rozsudkom Krajského súdu Trenčín zo dňa 21.04.2016 č.k. 4CoP/174/2015-1242, porušené bolo.*

*... Základné právo sťažovateľa 1. na zákaz akejkoľvek diskriminácie podľa čl. 12 ods. 1,2 Ústavy... Rozsudkom Krajského súdu Trenčín zo dňa 21.04.2016 č.k. 4CoP/174/2015-1242, porušené bolo.*

*... Základné právo sťažovateľa 1. na ochranu rodičovstva podľa čl. 41 ods. 1 Ústavy..., základného práva na rodičovskú výchovu a starostlivosť o deti podľa čl. 41 ods. 4 Ústavy... Rozsudkom Krajského súdu Trenčín zo dňa 21.04.2016 č.k. 4CoP/174/2015-1242, porušené bolo.*

*... Základné právo sťažovateľa 1. na zohľadnenie záujmu dieťaťa pri činnosti súdu podľa čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, práva na ochranu a starostlivosť nevyhnutnú pre blaho dieťaťa podľa čl. 3 ods.2 Dohovoru o právach dieťaťa a práva dieťaťa formulovať vlastné názory a byť vypočutý v súdnom konaní podľa čl. 12 ods.1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa, Rozsudkom Krajského súdu Trenčín zo dňa 21.04.2016 č.k. 4CoP/174/2015-1242, porušené bolo.*

*... Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne, zo dňa 21.04.2016 č.k. 4CoP/174/2015-1242 sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie.“*

Domáhajú sa tiež priznania finančného zadosťučinenia (spolu v sume 10 000 €) a náhrady trov právneho zastúpenia v sume 284,08 €.

## II.

6. Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený konať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv

alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

8. O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

9. Podľa čl.12 ods. 1 ústavy ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach. Základné práva a slobody sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné. Podľa odseku 2 tohto článku základné práva a slobody sa zaručujú na území Slovenskej

republiky všetkým bez ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, vieru a náboženstvo, politické či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine, majetok, rod alebo iné postavenie. Nikoho nemožno z týchto dôvodov poškodzovať, zvýhodňovať alebo znevýhodňovať.

Podľa čl. 41 ods. 1 ústavy manželstvo, rodičovstvo a rodina sú pod ochranou zákona. Zaručuje sa osobitná ochrana detí a mladistvých. Podľa čl. 41 ods. 4 ústavy starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov; deti majú právo na rodičovskú výchovu. Práva rodičov možno obmedziť a maloleté deti možno od rodičov odlúčiť proti vôli rodičov len rozhodnutím súdu a na základe zákona. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní. Podľa čl. 47 ods. 2 ústavy každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkolvek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi orgánmi alebo zákonodarnými orgánmi. Podľa čl. 3 ods. 2 Dohovoru o právach dieťaťa štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, sa zaväzujú zabezpečiť dieťaťu takú ochranu a starostlivosť, aká je nevyhnutná pre jeho blaho, pričom berú ohľad na práva a povinnosti jeho rodičov, zákonných zástupcov alebo iných jednotlivcov právne za neho zodpovedných, a robia pre to všetky potrebné zákonodarné a správne opatrenia.

Podľa čl. 12 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, zabezpečujú dieťaťu, ktoré je schopné formulovať svoje vlastné názory, právo tieto názory slobodne vyjadrovať vo všetkých záležitostiach, ktoré sa ho dotýkajú, pričom sa názorom dieťaťa musí venovať patričná pozornosť zodpovedajúca jeho veku a úrovni.

Podľa čl. 12 ods. 2 Dohovoru o právach dieťaťa za tým účelom sa dieťaťu poskytuje najmä možnosť, aby sa vypočulo v každom súdnom alebo správnom konaní, ktoré sa ho dotýka, a to buď priamo, alebo prostredníctvom zástupcu alebo príslušného orgánu, pričom spôsob vypočutia musí byť v súlade s procedurálnymi pravidlami vnútroštátneho zákonodarstva.

10. Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľov, že namietaným rozhodnutím krajského súdu boli porušené ich označené práva (pozri body 1 a 9) podľa ústavy, dohovoru a Dohovoru o právach dieťaťa. Dôvody vidia najmä v tom, že namietané rozhodnutie krajského súdu je nepreskúmateľné a arbitrárne, pretože sťažovateľovi 1 neboli dané odpovede na jeho podstatné námietky v konaní týkajúce sa údajne nevhodného správania matky (ovplyvňovanie sťažovateľa 2), a takisto uvádzajú, že rozhodujúcim momentom bolo diskriminačné predbežné opatrenie ešte z roku 2009, na základe ktorého bol určený styk sťažovateľa 1 so sťažovateľom 2, čím došlo k tomu, že sťažovateľ 2 nebol neskôr zverený do osobnej alebo striedavej starostlivosti sťažovateľa 1. Za odňatie možnosti konať pred súdom považuje sťažovateľ 1 (aj za sťažovateľa 2) jeho nevypočutie v konaní skôr ako po 7 rokoch od jeho začatia (bližšie pozri aj body 3 a 4).

11. Z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám sa uplatňuje na princípe subsidiarity, podľa ktorého ústavný súd poskytuje uvedenú ochranu iba vtedy, ak ju neposkytujú všeobecné súdy. Podľa čl. 142 ods. 1 ústavy súdy rozhodujú v občianskoprávných a trestnoprávných veciach; súdy preskúmavajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci, ak tak ustanoví zákon. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

12. Z uvedeného ústavného vymedzenia postavenia a kompetencií všeobecných súdov a ústavného súdu v Slovenskej republike vyplýva, že rozhodovanie vo veciach starostlivosti o maloletých patrí do právomoci všeobecných súdov. Ústavný súd nie je

súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov.

13. Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav, a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05).

14. Ústavný súd preto v rámci predbežného prerokovania preskúmal namietané rozhodnutie krajského súdu (v spojení s rozsudkom okresného súdu) a vyžiadal si aj spisový materiál okresného súdu sp. zn. 32 P 171/2009. Okrem toho si vyžiadal vyjadrenie krajského súdu k sťažnosti, ktoré zaslal na vedomie právneho zástupcovi sťažovateľa 1. Urobil tak aj z dôvodu preverenia skutočností a námietok sťažovateľa 1 uvedených v sťažnosti.

15. Ústavný súd na základe svojich zistení dospel k záveru, že nie je žiadny relevantný dôvod na jeho zásah do namietaného rozhodnutia krajského súdu. Z okolností danej veci vyplýva, že matka sťažovateľa 2 podala 28. mája 2009 na okresnom súde návrh, ktorým sa domáhala zverenia sťažovateľa 2 do svojej výchovy a tiež požadovala, aby okresný súd zaviazal sťažovateľa 1 platením výživného v sume 232 € mesačne (v tom čase t. j. od 1. decembra 2008 do 10. júna 2009 bol sťažovateľ 1 ešte nezamestnaný, a spoločne

so sťažovateľom 2 matka vychovávala ešte dve dcéry z iného vzťahu, pričom byt bol výlučne v jej vlastníctve, pozn.).

Dňa 5. októbra 2009 matka sťažovateľa 2 podala návrh na nariadenie predbežného opatrenia (pre nezhody so sťažovateľom 1, ktorý podmieňoval vystažovanie z bytu iba vtedy, ak mu bude sťažovateľ 2 zverený do osobnej starostlivosti, sa matka odsťahovala s rodinou k svojmu otcovi; sťažovateľ 1 sa neskôr z bytu vystažoval 19. októbra 2009). Podľa kolízneho opatrovníka (č. 1. 35 v spise) sťažovateľ 1 dobrovoľne prispieval od novembra 2009 na výživu sťažovateľa 2 sumou 50 € mesačne. Návrhu matky sťažovateľa 2 (mal vtedy 2 roky a 6 mesiacov) okresný súd vyhovel 14. októbra 2009. Zo spisu ďalej vyplýva, že sťažovateľ 1 (žil v prenajatom byte v [REDAKOVANÉ], zmluva predložená okresnému súdu bola uzavretá na dobu určitú od 5. novembra 2009 do 28. februára 2010 a neskôr bola predĺžená na základe ústnej dohody na neurčito, pozn.) žiadal neskôr okresný súd o zverenie sťažovateľa 2 do jeho osobnej starostlivosti. Okresný súd nariadil psychologické vyšetrenie rodičov Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Trenčín (ďalej len „úrad“ alebo „kolízny opatrovník“), ktorý 19. januára 2010 vykonal aj odbornú osobnú konzultáciu so sťažovateľom 2, zopakoval to aj 19. a 20. júla 2010 (v spise č. 1. 119) a konštatoval, že má pozitívnejší vzťah k matke. Sťažovateľ 1 žiadal následne o zverenie syna do striedavej starostlivosti po skončení materskej dovolenky (počas nej navrhoval stretávať sa so synom iba každý víkend od piatku 18.00 h až do pondelka 10.00 h). Kolízny opatrovník napokon navrhol vykonať súdnoznalecké dokazovanie, pretože matka sťažovateľa 2 trvala na svojom návrhu.

Dňa 21. apríla 2010 podal sťažovateľ 1 na okresnom súde prvý návrh na vydanie predbežného opatrenia vo veci zverenia sťažovateľa 2 do jeho osobnej starostlivosti (č. 1. 72 v spise). Preverovaním kolízneho opatrovníka bolo zistené, že sťažovateľ 1 zobral sťažovateľa 2, ktorý bol na prechádzke so sestrou, domov mimo obdobia, keď sa mal s ním stretnúť, bez toho, aby oznámil túto skutočnosť jeho matke. Prešetrovaním pomerov u matky sťažovateľa 2 neboli zistené skutočnosti, ktoré uvádzal v návrhu sťažovateľ 1, preto okresný súd jeho návrh 3. mája 2010 zamietol (č. 1. 81). Sťažovateľ 1 prevzal uznesenie 12. mája 2010, ale odvolanie proti nemu nepodal. Vzápätí však sťažovateľ 1 opätovne podal 27. mája 2010 návrh na vydanie predbežného opatrenia vo veci zverenia sťažovateľa 2 do jeho osobnej starostlivosti (č. 1. 85), pretože mu matka bráni v styku s ním

(matka sa pred kolíznym opatrovníkom bránila tým, že podala odvolanie proti uzneseniu o určení nového styku medzi sťažovateľmi, a uviedla, že dodržiava termíny stretnutí syna so sťažovateľom 1, pričom mu navyše umožňovala, aby sa stretol s ním aj nad rámec určených dní, ale on to odmietol). Okresný súd jeho návrh zamietol uznesením z 25. júna 2010 (sťažovateľ 1 prevzal 6. júla 2016). Dňa 7. júla 2010 podal návrh znovu, ale okresný súd jeho návrh na vydanie predbežného opatrenia 23. júla 2010 opäť zamietol a hoci toto uznesenie prevzal 28. júla 2010, odvolanie proti nemu nepodal. Dňa 3., 6. decembra 2010 a 10. januára 2011 podal sťažovateľ 1 návrhy na zrušenie predbežného opatrenia zo 14. októbra 2009 a na ponechanie sťažovateľa 2 v jeho starostlivosti a zakázaní styku jeho matky so sťažovateľom 2 od stredy v nepárnom týždni až do stredy v párnom týždni, ktoré však okresný súd 8. februára 2011 zamietol. Obdobne zamietol aj ďalšie jeho návrhy z 9. februára 2011, tieto rozhodnutia boli potvrdené odvolacím súdom 8. marca 2011. Dňa 7. apríla 2011 opätovne podal návrh na zrušenie predbežného opatrenia, ktorý bol tiež okresným súdom zamietnutý 21. apríla 2011 z dôvodu, že rozhodnutím okresného súdu sp. zn. 31 P 403/2009 z 9. septembra 2010 v spojení s rozhodnutím krajského súdu sp. zn. 4 CoP 94/21010 z 3. februára 2011 bol upravený styk medzi sťažovateľmi (po rozhodnutí o predbežnom opatrení zo 14. októbra 2009 každý páry týždeň od piatku 16.00 h do pondelka 16.00 h a každý nepárny týždeň od stredy 16.00 h do piatku do 16.00 h). Tento styk podľa všeobecných súdov rešpektuje právo sťažovateľov na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku a sťažovateľovi 1 umožňuje podieľať sa na výchove svojho syna (č. l. 203 v spise). Následne sťažovateľ 1 podal proti rozhodnutiu okresného súdu z 21. apríla 2011 odvolanie (krajský súd jeho rozhodnutie potvrdil 16. mája 2011, pozn.). Návrh na zrušenie predbežného opatrenia zo 14. októbra 2009 podal sťažovateľ 1 aj 29. júna 2011 (okresný súd zamietol jeho návrh uznesením z 15. júla 2011 a následne po podaní odvolania 5. augusta 2011 sťažovateľom 1 krajský súd uznesením z 15. augusta 2011 potvrdil rozhodnutie okresného súdu).

16. Dňa 1. augusta 2013 okresný súd nariadil znalkyni z odboru psychológie, odvetvia klinickej psychológie odborné vyšetrenie rodičov a sťažovateľa 2 a 12. augusta 2013 sťažovateľ 1 podal proti tomu „námietku“, v ktorej uviedol (č. l. 730):

„v záujme maloletého [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], v záujme ochrany jeho zdravého fyzického a psychického vývoja, súhlasím iba so znaleckým vyšetrením iba rodičov dieťaťa bez znaleckého vyšetrenia dieťaťa samotného. Moje stanovisko opieram o objektívnu skutočnosť, že problémom sú rodičia, konkrétne psychická a emocionálna nezrelosť pani [REDAKOVANÉ] - dieťa je obeťou správania pani [REDAKOVANÉ]...“

Súčasne tohto istého dňa sťažovateľ 1 podal návrh na úpravu styku dieťaťa a rodičov a 21. augusta 2013 okresnému súdu oznámil (č. 1. 740 v spise), že „Dňa 16.08.2013 v piatok sme otec a syn ukončili styk v rozsahu 7 dní od 09.08.2013 bez žiadnej traumy na strane dieťaťa. Naopak, syn bol spokojný a veselý a ani si nespomenul, že by mal ísť k matke...“

Syn mi počas tejto doby oznámil, že matku žiadal o to, aby bol zapísaný na Základnú školu v [REDAKOVANÉ]. Syn mi oznámil, že pani [REDAKOVANÉ] túto žiadosť môjho syna rezolútne zamietla.“

17. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že sťažovateľ 1 sa v priebehu konania nezúčastnil nariadených pojednávaní, a to 6. mája 2011, 12. apríla 2012, 21. mája 2012, 27. augusta 2012. Dňa 27. novembra 2014 okresný súd rozhodol o vypočutí sťažovateľa 2 spolu s matkou, sťažovateľom 1 a psychológom úradu na účely zistenia vzájomných vzťahov medzi sťažovateľmi a z akých dôvodov došlo k prerušeniu týchto vzťahov. Súčasne uložil sťažovateľovi 1 poriadkovú pokutu 100 € za to, že sa neospravedlnil a nezúčastnil tohto pojednávania; pokutu potvrdil krajský súd 22. júna 2015, pretože okresný súd podľa neho nezabezpečil „rovnoprávne postavenie obidvoch účastníkov konania“.

Z tohto pojednávania tiež vyplýva, že sťažovateľ 1 sa o sťažovateľa 2 riadne nezaujímal [v roku 2011 právo na styk neuplatnil ani raz, v roku 2012 sa stretávali od 11. septembra 2012 až do 30. augusta 2013 s výnimkou niekoľkých dní, napr. 21. novembra až 23. novembra 2012 pre chorobu sťažovateľa 2 a podobne, a od 30. augusta 2013 až to tohto pojednávania sťažovateľ 1 nenavštívil sťažovateľa 2 a ani si právo na styk s ním neuplatnil, hoci to mal priznané rozhodnutím všeobecných súdov (vyplýva to z rozsudku okresného súdu zo 17. augusta 2015 s. 9, pozn.)].

Dokonca od 1. júla 2011 sťažovateľ 1 neplatil na výživu sťažovateľa 2 (predtým ako sa o neho ešte zaujímal, prispieval 50 € mesačne).

18. Sťažovateľ 1 sa takisto nezúčastnil pojednávanií 9. júla 2015 a 17. augusta 2015, keď okresný súd vo veci samej vyhlásil rozsudok. Po podaní odvolania 7. septembra 2015, doplneného 21. decembra 2015 (po uplynutí zákonnej lehoty, pozn.), sa sťažovateľ 1 ospravedlnil z pojednávania na krajskom súde konanom 3. marca 2016, ktoré bolo odročené na jeho návrh na 10. marec 2016. Sťažovateľ 1 nesúhlasil s vypočutím sťažovateľa 2 (čo je v zjavnom protiklade s jeho námietkami uvedenými v sťažnosti, kde uviedol, že nevypočutie sťažovateľa 2 počas 7 rokov je porušenie jeho označených práv, a tiež už uvedenými zisteniami ústavného súdu – 3 odborné konzultácie za účasti rodičov a sťažovateľa 2 na úrade u kolízneho opatrovníka). Matka tiež nesúhlasila s vypočutím sťažovateľa 2 a žiadala zmeniť termín vypočutia z dôvodu, že jeho otec sa prestal o syna zaujímať [chlapec ho 2 a 1/2 roka nevidel, nezaujíma sa o jeho prospech a ani o jeho zdravotný stav, a preto má obavu o jeho zdravie, ak by došlo k stretnutiu s otcom, pozn. (č. l. 1187 v spise)]. Navrhla vypočuť sťažovateľa 2 v iný deň, ako je deň pojednávania. Dňa 1. marca 2016 sťažovateľ 1 žiadal krajský súd odročiť termín pojednávania z dôvodu nesúhlasu s vypočutím sťažovateľa 2, pretože táto situácia to môže citlivo zasiahnuť do jeho označených práv (podrobné dôvody sú uvedené na č. l. 1190 až č. l. 1194). Nesúhlas s vypočutím sťažovateľa 2 je uvedený aj v podaní sťažovateľa 1 zo 7. marca 2016 (č. l. 1198 až č. l. 1201). Súčasne v podaní z 9. marca 2016 sťažovateľ 1 ospravedlnil svoju neúčasť z podobných dôvodov ako aj v iných prípadoch a podal námietku zaujatosti proti krajskému súdu z dôvodu vedenia nespravodlivého procesu voči sťažovateľovi 2, pretože sudkyne krajského súdu pomohli matke dieťaťa bezdôvodne ešte v roku 2009 (predbežné opatrenie) a sú rovnakého pohlavia ako ona. Z dôvodu tejto námietky bolo pojednávanie odročené (č. l. 1207). Neskôr Najvyšší súd Slovenskej republiky vrátil spis krajskému súdu sp. zn. 4 CoP 74/2015, 4 CoP 76/2015 a uviedol, že „*v súlade s...§ 15a ods. 5 O.s.p. netreba na námietku zaujatosti vznesenú otcom dieťaťa voči konajúcemu senátu 4 CoP prihliadať*“ (č. l. 1211).

Dňa 29. marca 2016 podal sťažovateľ 1 (aj za sťažovateľa 2) návrh na vydanie predbežného opatrenia na účely vypočutia sťažovateľa 2 v konaní sp. zn. 32 P 171/2009,

v ktorom požadoval, aby sa stýkal so sťažovateľom 2 striedavo s jeho matkou „*pravidelne opakovane 14 dní neprerušovane...*“. Okresný súd jeho návrh zamietol 18. apríla 2016 a krajský súd 18. apríla 2016 rozhodnutie okresného súdu potvrdil.

Krajský súd na pojednávaní konanom 21. apríla 2016 (č. 1. 1239) vypočul sťažovateľa 2 a potvrdil rozsudok okresného súdu zo 17. augusta 2015 (pozri bod 2) napriek tomu, že sťažovateľ 1 podaniami z 21. apríla 2016 vyslovil opätovný nesúhlas s vypočutím sťažovateľa 2 a ospravedlnil svoju neúčast' na pojednávaní z takmer rovnakých dôvodov, ako to uvádzal vo svojich predchádzajúcich podaniach.

19. Zo spisu ďalej vyplýva, že sťažovateľ 1 tiež viackrát nereagoval na výzvy kolízneho opatrovníka, hoci je nesporné, že úrad v priebehu konania uskutočnil odbornú konzultáciu a konštatoval pozitívne citové väzby sťažovateľa 2 k sťažovateľovi 1, ale zamietol jeho návrhy na vydanie, resp. zrušenie predbežného opatrenia, pretože sa nikdy nepreukázalo, že by matka sťažovateľa 2 nemala vytvorené podmienky na jeho výchovu, a tiež sa nepreukázal jej údajný zlý zdravotný stav a psychické problémy, ktoré by spochybňovali rozhodnutie o predbežnom opatrení zo 14. októbra 2009. Sťažovateľ 1 mal dobrý vzťah so sťažovateľom 2 (aspoň na začiatku), ale na druhej strane je nepochopiteľné, že vôbec nevyužil styk so sťažovateľom 2, ktorý mal rozhodnutiami všeobecných súdov priznaný, a dokonca vôbec nejavil o syna žiadny záujem, iba neustále podával návrhy na zrušenie predbežných opatrení, ktorými žiadal, aby okresný súd rozhodol o striedavej starostlivosti alebo o zverení sťažovateľa 2 do jeho osobnej starostlivosti, a tiež námietky na vylúčenie kolízneho opatrovníka z konania. V okolnostiach danej veci kolízny opatrovník odporučil aj súdnoznalecké vyšetrenie vzhľadom na vek sťažovateľa 2 a určenie najvhodnejšieho časového intervalu, v ktorom by mohla byť realizovaná striedavá osobná starostlivosť (napr. v správe z 21. júla 2010 adresovanej okresnému súdu - č. 1. 120 v spise, pozn.).

20. Podľa vyjadrenia matky z 21. augusta 2013 (č. 1. 744) sťažovateľ 1 nejavil (ani telefonicky) záujem o syna a od apríla 2013 v priebehu roka až 13-krát porušil rozhodnutie okresného súdu, keď s oneskorením niekoľkých hodín odovzdával syna matke a neskôršie si aj po neho prichádzal. Tento boj medzi rodičmi sťažovateľa 2 napokon prebiehal až 6 rokov

a vzájomné obviňovanie sťažovateľa 1 a matky počas tejto doby aj pred maloletým sťažovateľom 2 nemôže rozhodne pomôcť jeho zdravotnému stavu, ktorý vníma okolnosti rozchodu ešte veľmi citlivo a nevie si vysvetliť niektoré javy. (Ak si to rodičia v priebehu konania zatiaľ neuvedomili, mali by túto skutočnosť čo najskôr zobrať do úvahy a vzájomne vylepšiť svoju komunikáciu za podmienky dodržiavania stanovených časov pri odovzdávaní a preberaní sťažovateľa 2 do ich starostlivosti, nepodávať na seba trestné oznámenia, výkony rozhodnutí, pretože to celú situáciu len zhoršuje, pozn.).

21. V každom prípade ústavný súd nenašiel žiadny relevantný dôvod, aby na základe uvedených okolností a obsahu namietaného rozhodnutia krajského súdu mohol považovať toto rozhodnutie za arbitrárne alebo zjavne neodôvodnené (aj v spojení s rozhodnutím okresného súdu). Pokiaľ sťažovateľ 1 namietal nezákonnosť predbežného opatrenia, toto v rámci tohto konania neobstojí už len preto, že bolo vydané ešte v roku 2009, a teda sťažnosť v tejto časti je podaná zjavne oneskorene (§ 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde). Obdobne dôvody nezájmu sťažovateľa 1 o pravidelný styk so sťažovateľom 2, ako aj neplatenie na jeho výživu viac rokov nie je asi namieste, ak sa súčasne viackrát domáhal predbežnými opatreniami zverenia syna výlučne do jeho alebo striedavej starostlivosti. Takisto neobstojí ani jeho námietka, že boli porušené ich práva z dôvodu, že maloletý sťažovateľ 2 nebol vypočutý až po 7 rokoch konania, keďže sťažovateľ 1, ako aj matka sťažovateľa 2 výslovne žiadali, aby nebolo nariadené súdnoznalecké dokazovanie a uskutočnené vypočutie sťažovateľa 2, ktoré navrhoval kolízny opatrovník a okresný súd. K tomu je potrebné uviesť, že kolízny opatrovník za účasti rodičov aj vypočul sťažovateľa 2, keď sa pýtal na jeho vzťah k obom rodičom. Po vykonaní rozsiahleho dokazovania zo strany okresného súdu (spis je značne obsiahly a obsahuje 1 279 strán) bolo namietané konanie právoplatne skončené 20. mája 2016 (na okresnom súde prebiehalo až 14 konaní o úpravu styku, resp. o právach a povinnostiach rodičov k sťažovateľovi 2, týkali sa aj výkonu niektorých rozhodnutí, čo nepotrebuje žiadny ďalší komentár, pozn.)

22. Krajský súd podľa názoru ústavného súdu dostatočne objasnil dôvody, z ktorých napadnuté rozhodnutie vychádza, a úvahy, akými sa pri jeho vydaní riadil. Odôvodnenie namietaného rozhodnutia nemožno *prima facie* považovať za zjavne neodôvodnené alebo

arbitrárne, pretože sa krajský súd primerane zaoberal okolnosťami danej veci a jeho úvahy uvedené v rozhodnutí možno považovať za jasné, logické a zrozumiteľné. Ústavný súd v súvislosti s prejavom nespokojnosti s namietaným rozhodnutím krajského súdu tiež poznamenáva, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (čo v plnom rozsahu platí aj vo vzťahu k právu zaručenému čl. 6 ods. 1 dohovoru) nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Podstatou je, aby postup súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a nearbitrárne. V opačnom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí súdov, a tak vyslovovať porušenie základných práv (obdobne napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05).

23. Ani argumenty sťažovateľa 1 spochybňujúce skutkový stav, ku ktorému všeobecné súdy vykonaným dokazovaním dospeli, nesvedčia o zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. V nadväznosti na uvedené ústavný súd pripomína, že obsahom označeného práva nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (II. ÚS 218/02, I. ÚS 3/97).

24. Konajúce súdy pritom dbali aj na zachovanie možnosti styku sťažovateľa 1 so sťažovateľom 2, keď upravili jeho styk i nad rámec vydaného predbežného opatrenia (pozri body 15 a 18, iným rozhodnutím okresného súdu, čo však sťažovateľ 1 využil len minimálne) a súčasne upravili podmienky a rozsah styku, aby v medziach možností upravený styk nevedol k zániku citových vzťahov medzi nimi.

25. Vzhľadom na opísané dôvody ústavný súd považuje napadnutý rozsudok krajského súdu z pohľadu namietaného zásahu do práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru za ústavne akceptovateľný. Keďže ústavný súd nezistil žiadnu príčinnú súvislosť medzi namietaným rozhodnutím krajského súdu a označeným právom, vyhodnotil v tejto časti sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú.

26. Ústavný súd zároveň konštatuje, že nenachádza žiadnu vecnú súvislosť medzi namietaným rozhodnutím a inými označenými právami, keďže podľa názoru ústavného súdu rozsudok krajského súdu nezasahuje do práv sťažovateľa 1 na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a rovnosť účastníkov podľa čl. 47 ods. 3 ústavy spočívajúcu v práve na právnu pomoc v konaní pred súdmi a inými štátnymi orgánmi.

27. Podľa stálej judikatúry ústavného súdu je účelom práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy), ako aj práva na spravodlivý proces (čl. 6 ods. 1 dohovoru) zaručiť každému prístup k súdu, čomu zodpovedá povinnosť všeobecného súdu vo veci konať a rozhodnúť (II. ÚS 88/01). Súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania, je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (porov. v tomto zmysle IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, IV. ÚS 340/04, III. ÚS 32/07), najmä s vtedy platným ustanovením § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, v ktorom sú upravené náležitosti odôvodnenia rozsudku.

28. Inak povedané, povinnosť súdu zistiť správne a v dostatočnom rozsahu skutkový stav v ním rozhodovanej veci a s tým spojená povinnosť riadne odôvodniť svoje rozhodnutie [a teda zároveň konkretizovať v odôvodnení rozhodnutia, čoho sa navrhovateľ domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca, prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetliť, ktoré skutočnosti považuje súd za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov súd vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil; detailnosť a obsažnosť odôvodnenia rozhodnutia môže byť v špecifických prípadoch zákonom výslovne zúžená, napríklad vzhľadom na vyhovenie všetkým účastníkom konania alebo vzdanie sa opravného prostriedku všetkými účastníkmi konania a pod. (porov. § 157 ods. 3 a 4 Občiansky súdny poriadok)], obe vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy, sú jedny zo základných znakov ústavne aprobovaného postupu súdu a ochranou účastníkov konania pred svojvôľou súdu.

29. Zásadu rovnosti v konaní zakotvenú v čl. 47 ods. 3 ústavy ústavný súd vo svojej judikatúre vykladá tak, že účastníkom konania sa musia vytvoriť rovnaké podmienky a rovnaké procesné postavenie (porov. napr. PL. ÚS 43/95). Všeobecné súdy sú podľa uvedenej zásady povinné v súlade so zákonom dať všetkým účastníkom občianskeho súdneho konania rovnakú príležitosť predniesť svoje stanovisko, predniesť rozhodujúce tvrdenia alebo poprieť tvrdenia iného účastníka a navrhnúť dôkazy na podporu svojich tvrdení, čo bolo v tomto konaní sťažovateľovi 1 umožnené. Z uvedenej zásady však nemožno odvodiť absolútne právo každého účastníka, aby súd vykonal každý jeden ním navrhnutý dôkaz, resp. aby vzal za správny každý jeden jeho prednesený argument.

30. Sťažovateľ 1 i matka sťažovateľa 2 boli právne zastúpení advokátmi a nikto z nich v konaní nebol diskriminovaný postupom okresného súdu, konajúce súdy nevyhlásili možnosť sťažovateľa 1 stretávať sa s jeho maloletým synom, i keď upravili podmienky jeho starostlivosti o neho inak, ako sa sťažovateľ 1 v priebehu konania domáhal. Namietané rozhodnutie už vôbec nejaví známky diskriminácie sťažovateľa 1 na základe pohlavia z dôvodu, že vo veci rozhodovala sudkyňa, ktorá má rovnaké pohlavie ako matka sťažovateľa 2. K zamietnutiu jeho návrhov viedli všeobecný súd relevantné dôvody založené na skutkových zisteniach o lepších predpokladoch matky zabezpečiť starostlivosť o sťažovateľa 2, hoci to sťažovateľ 1 stále spochybňoval.

31. Z rovnakých dôvodov niet podľa ústavného súdu žiadnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím krajského súdu a obsahom základného práva sťažovateľa 1 na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, v dôsledku čoho ústavný súd sťažnosť aj v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

32. Keďže ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade nebolo porušené základné právo sťažovateľa 1 na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (i právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru), v nadväznosti na to nemohlo dôjsť ani k porušeniu základných práv podľa čl. 41 ods. 1 a 4 ústavy.

33. Pokiaľ ide o tú časť sťažnosti, v ktorej sťažovatelia namietajú porušenie svojich práv podľa čl. 3 ods.1 a 2 a čl. 12 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa namietaným rozhodnutím krajského súdu, ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistil, že sťažnosť je aj v tejto časti zjavne neopodstatnená.

34. V teórii medzinárodného práva sa ustálil právny názor, v zmysle ktorého Dohovor o právach dieťaťa obsahuje vo svojom texte dve skupiny právnych noriem. Prvú skupinu tvoria právne normy priamo vykonateľné (directly applicable/self-executing) a druhú skupinu tvoria právne normy, ktoré nie sú priamo aplikovateľné a majú charakter všeobecných zásad (porov. Andrews, A. B. – Kaufman, N. H. eds. Implementing the U.N. Convention on the Rights of the Child. A Standard of Living Adequate for Development. Westport : Praeger Publishers, 1999, p. 171). S licenciou pre zjednodušenie možno prijať stanovisko, že právne normy medzinárodnej zmluvy sú priamo vykonateľné, ak zaručujú práva a slobody priamo ich adresátom bez potreby ďalšej transpozície alebo inkorporácie do právneho poriadku zmluvného štátu ďalším normatívnym právnym aktom. Právne normy medzinárodnej zmluvy nie sú priamo vykonateľné, ak tieto priamo alebo implicitne vyžadujú od zmluvného štátu prijatie ďalšej právnej úpravy na úrovni vnútroštátnej legislatívy (v medzinárodných zmluvách najčastejšie uvedené textáciou „zmluvné štáty sa zaväzujú prijať...“ alebo „zmluvné štáty uznávajú a zabezpečia...“ a pod.).

Dohovor o právach dieťaťa neobsahuje explicitné ustanovenie, ktoré by dávalo odpoveď na otázku, ktoré články sú priamo vykonateľné a ktoré nie, a preto kritériom na ich odlíšenie je povaha, účel, rozsah konkrétneho článku, ako aj textácia článku, ktorá musí byť dostatočne jasná, aby príslušný orgán aplikácie práva bol schopný interpretovať a definovať jeho účinky, t. j. rozhodnúť o priamej vykonateľnosti alebo nevykonateľnosti konkrétneho článku (porov. napr. Detrick, Sh. A Commentary on the United Nations Convention on the Rights of the Child. Hague : Kluwer Law International, 1999, p. 28). V tejto súvislosti je potrebné poukázať na čl. 4 Dohovoru o právach dieťaťa, ktorý na prvý pohľad evokuje záver o priamej neaplikovateľnosti ani jedného z článkov Dohovoru o právach dieťaťa: *„Štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, urobia všetky potrebné zákonodarné, správne a iné opatrenia na vykonávanie práv uznaných týmto Dohovorom. Pokiaľ ide o hospodárske, sociálne a kultúrne práva, štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru,*

*uskutočňujú také opatrenia v maximálnom rozsahu svojich prostriedkov a v prípade potreby aj v rámci medzinárodnej spolupráce.*“ Dohovor o právach dieťaťa je však potrebné interpretovať vo vzájomnej súvislosti všetkých jeho článkov a vychádzať z účelu Dohovoru o právach dieťaťa (snaha o uznanie, ochranu a posilnenie práv detí), a pokiaľ niektoré z článkov jednoznačne (zohľadnením už popísaných rozlišujúcich kritérií) obsahujú priamo aplikovateľné subjektívne právo, je potrebné v záujme ochrany slobôd a práv dieťaťa poskytnúť konkrétnemu právu dieťaťa ochranu v príslušnom konaní, v ktorom sa jeho ochrany dotknutý subjekt domáha.

Na úrovni doktríny medzinárodného práva, ako aj na úrovni samotnej Organizácie Spojených národov prevládol (dnes už konštantný) právny názor, že medzi články Dohovoru o právach dieťaťa, ktoré upravujú všeobecné zásady/princípy (general principles) a nie sú priamo vykonateľné, ale je potrebné tieto zásady inkorporovať do príslušnej vnútroštátnej legislatívny a aplikačnej praxe, možno zaradiť najmä čl. 2, čl. 3, čl. 6 a čl. 12 (pozri Hodgkin, R. – Newell, P. *Implementation Handbook for the Convention on the Rights of the Child. Fully revised third edition.* Ženeva : UNICEF Regional Office for Europe, 2007, pp. 39, 83, 158; k tomu porov. aj Committee on the Rights of the Child: General Comment No. 5, CRC/GC/2003/5, body 19, 20 a 22). Tento záver podporuje i samotný text týchto článkov Dohovoru o právach dieťaťa („štáty sa zaväzujú“, „štáty zabezpečujú“, „dieťaťu sa poskytuje“). Naopak, k priamo vykonateľným právnym normám Dohovoru o právach dieťaťa je možné zaradiť napr. čl. 7 ods. 1, čl. 10 ods. 2, čl. 13, čl. 16 a pod.

35. Na základe už popísaných záverov ústavný súd odmietol sťažnosť v časti namietajúcej porušenie čl. 3 ods. 1 a 2 a čl. 12 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú, keďže tieto označené referenčné právne normy Dohovoru o právach dieťaťa neobsahujú priamo aplikovateľné subjektívne práva sťažovateľov, ale sú všeobecnými proklamáciami (princípami), ktoré je zmluvný štát povinný inkorporovať do svojho právneho poriadku a orgány aplikácie práva sú povinné tieto princípy zohľadňovať pri aplikácii príslušných vnútroštátnych normatívnych právnych aktov (pozri aj II. ÚS 596/2014 z 30. septembra 2014 a III. ÚS 512/2015 z 20. októbra 2015).

36. K namietanému porušeniu čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy namietaným rozhodnutím krajského súdu (označeného právnym zástupcom sťažovateľa ako základné právo zákazu akejkoľvek diskriminácie, pozn.) ústavný súd konštatuje, že čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy neobsahuje garanciu základných práv alebo slobôd, pretože je súčasťou všeobecných ustanovení zakotvených v prvom oddiele druhej hlavy ústavy pojednávajúcej o základných právach a slobodách. S prihliadnutím na uvedené ústavný súd konštatuje, že porušenie článku, ktorý nezakotvuje žiadne základné právo alebo slobodu, nemožno podaním sťažnosti podľa čl. 127 ústavy namietat samostatne. Ústavný súd rozhoduje vždy o porušení konkrétneho základného práva alebo slobody zakotveného v druhej hlave ústavy, prípadne práva zaručeného medzinárodnými zmluvami o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Iné ustanovenie uvedených právnych aktov síce možno namietat, ale vždy len v spojení s namietaným porušením základného práva alebo slobody (obdobne napr. II. ÚS 167/04, III. ÚS 300/06), čo však sťažovateľ v petite výslovne nenamietal (bod 2 petitu).

37. Napokon vo vzťahu k maloletému sťažovateľovi 2 ústavný súd v zhode so svojou doterajšou judikatúrou (napr. I. ÚS 181/2012, II. ÚS 667/2013, I. ÚS 58/2013, I. ÚS 117/2015) na záver konštatuje, že sťažovateľ 1, kvalifikovane zastúpený advokátom, nepreukázal (nedoložil) aktívnu legitimáciu maloletého sťažovateľa 2 (██████████), ktorého by vzhľadom na stret jeho záujmov so záujmami rodičov (t. j. aj sťažovateľa 1 ako jeho otca, pozn.) mal zastupovať kolízny opatrovník, a nie jeho otec (§ 31 ods. 2 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov). Rovnaká výhrada sa týka aj okolnosti, že splnomocnenie pre advokáta v mene maloletého sťažovateľa mal podpísať kolízny opatrovník, a nie otec maloletého (sťažovateľ). V zmysle § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde kvalifikované splnomocnenie na zastupovanie (každého) sťažovateľa tvorí obligatórnu súčasť náležitostí každého návrhu na začatie konania pred ústavným súdom (pozri aj III. ÚS 419/2015 z 8. septembra 2015, v ktorom zastupovala sťažovateľov právna zástupkyňa ██████████). Tá bola ústavným súdom predtým poučená o zákonných náležitostiach sťažnosti. V tomto prípade tiež predložené splnomocnenie pre iného advokáta vykazovalo formálne

nedostatky (v čase spísania splnomocnenia z 20. júla 2016 už neplatil Občiansky súdny poriadok, ale Civilný sporový poriadok, pozn.).

38. V tomto ohľade rovnako neušlo pozornosti ústavného súdu, že petit sťažnosti vykazoval vady, keď v petite označené súdne konanie (pozri bod 5) nezodpovedá reálnemu konaniu, ktoré sťažovateľ 1 napáda (4 CoP 74/2015).

39. Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom (napr. II. ÚS 117/05, IV. ÚS 267/08).

40. Vzhľadom na uvedené (body 37, 38 a 39) ústavný súd sťažnosť mohol odmietnuť okrem zjavnej neopodstatnenosti súčasne aj pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

41. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších požiadavkách uplatnených v sťažnosti (pozri bod 5).

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. novembra 2016